

Opstandingskerk 's Heeren Loo 100 jaar

Inleiding

In onze 'serie eeuwfeesten' richten wij nu onze blik de Opstandingskerk op het terrein van 's Heeren Loo, die 100 jaar geleden in gebruik is genomen. In de maand september wordt er in een kerkdienst aldaar aandacht aan besteed. Onze scriba verzocht mij of ik mogelijkheden zag daarover vanuit het archief iets te schrijven in Antenne. Een verzoek waaraan ik graag voldoe, dus ging ik op zoek naar bronnen. Daarbij kwam ik uit op

- Het boekje Rondom de Immanuelkerk, door Ds. A. de Groot;
- De jaarverslagen van onze kerk zoals die in het begin van de vorige eeuw 30 jaar lang zijn verschenen;
- Notulenboek van de kerkenraad van onze gemeente.

Hieruit zal ik zowel citeren als in eigen bewoordingen verslag doen van wat er voorafging aan de opening van het kerkgebouw dat één van de beeldbepalende gebouwen op woonzorgpark van 's Heeren Loo.

Korte situatieschets 1900-1922

De Gereformeerde kerk van Ermelo is van enkele tientallen leden in 1887 gegroeid naar ca. 1300 leden in 1921. In 1898 is besloten om een kerk van steen te laten bouwen, die al spoedig te klein blijkt. Daarom wordt een gaanderij gebouwd die 130 nieuwe zitplaatsen oplevert. Na verbouw, maar ook de bouw van een toren, wordt de Dorpskerk op 10 augustus 1922 weer in gebruik genomen, enkele maanden nadat het kerkgebouw van 's Heeren Loo is gereedgekomen. Hierna leest u wat daaraan voorafging.

Bezwaarlijke kerkgang

We schrijven 1908 en de grote afstand naar het dorp is voor personeel en bewoners een bezwaar aan het worden. Vooral in de winter geeft het teveel overlast. Op 1 oktober van dat jaar stelt de Vereniging 's Heeren Loo als oplossing voor de ingebruikname van een lokaal op Groot-Emaus waar 's morgens een leesdienst kan worden gehouden. Gevraagd wordt of de kerkenraad zich met de zorg voor deze diensten wil belasten. Het Bestuur is bereid één keer per maand de kosten van een predikant voor zijn rekening te nemen. Op zo'n zondag zouden er dan twee diensten moeten zijn. Wanneer Ds. Rullmann 's avonds op Groot-Emaus zou willen preken, kan de gastpredikant zijn dienst in het dorp waarnemen.

De kerkenraad heeft wel oren naar dit plan, want hij ziet nieuwe mogelijkheden voor de toekomst. Er wordt gemijmerd over een tweede preekplaats en misschien wel een tweede predikantsplaats. Op 8 januari 1909 vindt om 18.30 uur de opening van het lokaal plaats. Het extra feestelijke tintje dat men wil geven aan deze gebeurtenis kan niet doorgaan. De burgemeester die was uitgenodigd om erbij aanwezig te zijn, laat weten dat hij verhinderd is.

Groeiende behoefte

In het Jaarverslag over 1908 lezen we over de ingebruikname van het lokaal het volgende *“Van meer dan gewone betekenis was voorzeker de ontworpen regeling van den Raad der Kerk met het Bestuur der stichtingen 's Heeren Loo en Gr. Emaus, waarbij werd overeengekomen, dat te beginnen met Jan. 1909, het lokaal op Gr. Emaus disponibel zou worden gesteld voor den dienst des Woords, in het belang van het personeel en de patiënten der genoemde stichtingen.”*

Verder wordt melding van gemaakt van de afspraak dat alleen voor de laatste rustdag van de maand een predikant van elders wordt gevraagd die dan zowel in de dorpskerk als in het lokaal voorgaat. Op de andere zondagen is er in het lokaal alleen 's morgens 'leeskerk'.

De kerkdiensten op Groot-Emaus voorzien in een grote behoefte. In 1917 verzoekt het bestuur tweemaal in de maand een predikant op zijn kosten te laten voorgaan. Het ruilsysteem voor de avonddienst blijft gehandhaafd, evenals de leesdiensten op de overige zondagen. Maar het wordt nog mooier. De vereniging 's Heeren Loo laat zelf een kerk bouwen, waarover de gemeente eveneens vrij mag beschikken. Zo beschikt de Gereformeerde kerk ineens over twee kerkgebouwen.

De nieuwe kerk

Hierover lezen we in de *‘Notulen vergadering van den Kerkeraad met de diakenen, gehouden op Woensdag 12 april (1922), des avonds om half 7, in de ziekenbarak op Veldwijk’*, het volgende.

De opening van het nieuwe kerkgebouw op 's Heeren Loo zal D.V. plaats hebben op Vrijdag 21 april, des middags om 3 uur. Deze samenkomst zal het karakter dragen van een Dienst des Woords, vandaar dat ook de kerkeraad wordt verzocht daarbij tegenwoordig te zijn.

Een nadere regeling omtrent de op 's Heeren Loo te vervullen diensten door predikanten van elders, en ook door onze eigen Dienaar des Woords, zal worden getroffen zodra ook in Ermelo het kerkgebouw gereed is. Eveneens zal dan worden besproken den dienst der ouderlingen en diaken in beide kerkgebouwen en de weer in functietreding van onze collectanten. Wenschelijk wordt geacht dan ook in het kerkgebouw op 's Heeren Loo in den avonddienst Catechismusprediking te houden, waarbij dan dezelfde Zondagsafdeling kan worden behandeld als in de kerk te Ermelo. Bij de ingebruikneming van de kerk op 's Heeren Loo zal, indien mogelijk, de kerkeraad in pleno tegenwoordig zijn. Twee broeders maken bezwaar dan tegenwoordig te kunnen zijn.

Opening 21 april 1922

Ook in het 'Jaarverslag over 1922 van Geref. Kerk te Ermelo' wordt melding gemaakt van deze heuglijke gebeurtenis: *Voor de samenkomsten der gemeente te 's Heeren Loo c.a. bleek de ruimte in het lokaal van Groot Emaus ten enenmale onvoldoende. Daarom deed het Bestuur der Vereeniging tot opvoeding en verpleging van idioten en achterlijke kinderen een sierlijk kerkgebouw, onder architectuur van den heer Joh. Kortlang, verrijzen. Dit kerkgebouw der Stichtingen 's Heeren Loo, Lozenoord en Groot-Emaus, waarin, buiten de plaatsen der verpleegden, nog ongeveer 200 zitplaatsen beschikbaar zijn voor leden der gemeente, werd door het Bestuur, voor den Dienst des Woords, ter beschikking gesteld van den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk te Ermelo en op Vrijdagmiddag 21 april (1922) in gebruik genomen. In die eerste dienst ging voor Prof. Dr. G. Ch. Aalders met een predikatie over*

Jesaja 61: 1-3

Hoewel deze tekst destijds in de toenmalige Statenvertaling werd gelezen, citeer ik deze nu uit de NBV21: *Profetie over de komende glorie*

1 De geest van God, de HEER, rust op mij, want de HEER heeft mij gezalfd. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan verslagen harten hoop te bieden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan geketenden hun bevrijding, **2** om een genadejaar van de HEER uit te roepen en een dag van wraak voor onze God, om allen die treuren te troosten, **3** om aan Sions treurenden te schenken: een kroon op hun hoofd in plaats van stof, vreugdeolie in plaats van rouw, feestkledij in plaats van verslagenheid. Men noemt hen Terebinten van gerechtigheid, geplant door de HEER als teken van zijn luister.

Slot

Met dit artikeltje hoop ik weer een tipje van de sluier over ons kerkelijk verleden te hebben opgelicht. Het was voor mij ook weer leerzaam om me erin te verdiepen en over te publiceren.

Louis Godschalk

Gepubliceerd in Antenne, jaargang 27 nr. 24 d.d. 19-08-2022